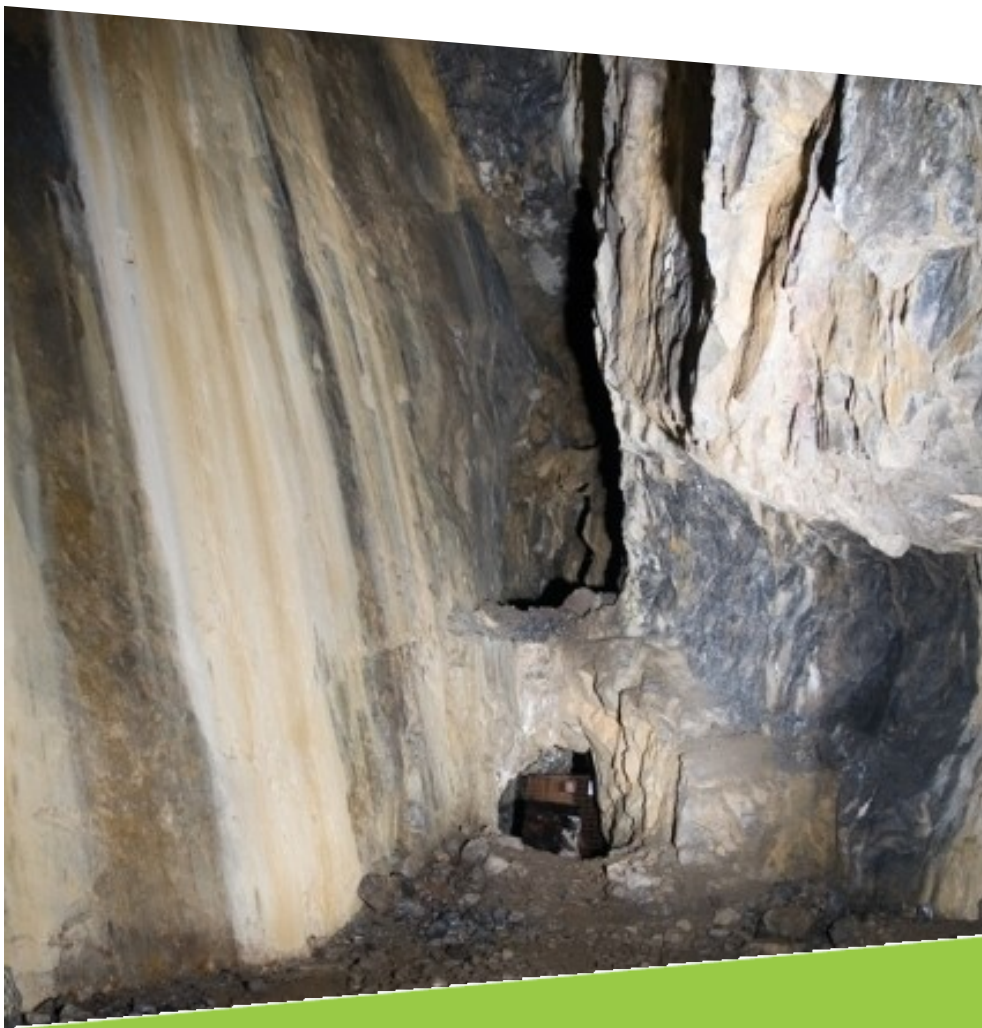

Šentanski rudnik

 Tržič
RAZKOŠJE POTI. IZBERI SVOJO.

Šentanski rudnik živega srebra se nahaja v zaselku Lajb na zgornjem delu naselja Podljubelj. Tu je bilo svetišče rimskega boga Merkurja, zavetnika popotnikov - v srednjem veku pa ga je zamenjala cerkev svete Ane, po kateri je rudnik tudi dobil ime. Po cesti, ki pelje po dolini Mošenika čez prelaz Ljubelj v Avstrijo, je od Tržiča oddaljen 9 kilometrov.

KRATKA ZGODOVINA

Prve vesti o rudarjenju so iz leta 1557. Najdlje je bil rudnik kameralna last dunajskega dvora, z njim pa so upravljali različni zaupniki. Leta 1874 je bila ustanovljena Ilirska živosrebrna delniška družba, v lasti francoske banke »Société Général« iz Pariza. Zgrajeni so bili rudarski in metalurški objekti in leta 1875 se je začela proizvodnja. V letih obratovanja so v rudniku pridobili 180 ton živega srebra, za kar je bilo potrebno izkopati 60.000 ton rude. Rudi so talili v treh pečeh, v lastni rudnikovi topilnici. Leta 1893 je bila v rudnik, istočasno z Idrijo, prvič na Slovenskem uvedena elektrika. Rudnik je dokončno prenehal z obratovanjem leta 1902, ko je bil v lasti barona Julija Borna.

Konec osemdesetih let 19. stoletja je bilo v rudniku zaposlenih 75 ljudi, od tega kar 24 žensk. Rudarji so stanovali v zaselku Lajb, delno sta ohranjeni še dve rudarski hiši.

Vhod v Antonov rov

OBZORJA V ŠENTANSKEM RUDNIKU

Rudarji so kopali v strmih odprtih odkopih na sedmih obzorjih, pet obzorij je bilo med seboj povezanih s 150 m dolgim slepim jaškom. Celoten jamski sistem je dolg 5 km in je povsem ohranjen, ob Potočnikovem grabnu so vidni ostanki jaškastih žgalnih peči, za obiskovalce pa je odprt del Antonovega rova na petem obzorju.

- Najnižji **rov Julij** z vhodom na 700 m. n. v. je dolg več kot 2000 m in je služil za odvodnjavanje;

- **Rov Avgust** z vhodom na 750 m. n. v. je dolg 450 m in je bil servisna proga. V njem sta bili izvozni stroj in zračno pihalo, pred vhodom pa je bila strojnica s kompresorsko postajo, kovačnica, hlev za vlečne konje ter »rudniška hiša« in direkcija;

- **Rov Friderik** z vhodom na 779 m.n. v. je bil glavni izvozni rov za jalovino. Na ploščadi sta bili skladišči za rudo in oglje, v podaljšku proti Potočnikom

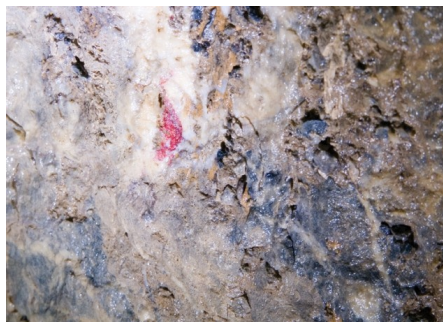
Antonov rov

grabnu pa sta bili prebiralnica in žgalnica z jaškastimi pečmi za kosovno rudo in plameno pečjo ter stiskalnico za štupe, laboratorijem, na koncu vzdolž potoka pa je bilo odlagališče žgalniških ostankov in jamske jalovine;

- Skozi **rov Jakob** z vhodom na 793 m. n. v. se je predvsem izvažala ruda;

- **Rov Anton** z vhodom na 819 m. n. v. je bil pomemben kot zračni rov. To obzorje je bilo najbolj bogato z rudo in zato tudi najbolj razvejano;

- Višje sta še krajša **rov Jurij** na 837 m. n. v. in **rov Alojz** na 864 m. n. v., ki pa nista povezana z ostalim jamskim sistemom.

Cinabarit

KAJ PA DANES?

V rudniku danes živijo jamski hrošči in netopirji, sem pa se zatekajo tudi druge žuželke, ki ljubijo mirne in vlažne temačne jamske prostore. Ob ogledu, za katerega se je potrebno predhodno najaviti v TPIC Tržič, potrebujete turističnega vodnika, čelado, svetilko ter primerno pohodno obutev! Ker vstopamo v svojevrsten in ranljiv ekosistem, upoštevajmo zakonitosti narave, ne motimo v rovu živečih živali in ne odnašajmo vzorcev rude.

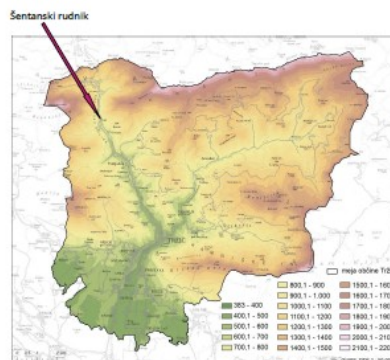

Netopirji so pogosti prebivalci opuščenih rudniških rovov.

Zanimivo

Živo srebro (Hg) je eden od treh elementov, ki so pri sobni temperaturi tekoči (preostala dva sta brom in galij). Največ se je uporabljalo pri izdelavi barometrov in termometrov.

V zobozdravstvu je bilo nepogrešljivo pri izdelavi amalgamskih zobnih zalivk. Zaradi njegovih lastnosti je služilo za pridelavo zlata in srebra. Pri izdelavi žarnic je uporabno, saj z njegovo pomočjo ustvarimo ultravijolično svetlobo. Njegove spojine se v kmetijstvu uporabljajo kot fungicidi, a njegovo uporabo v tovrstnih sredstvih ukinjajo, ker ima škodljiv vpliv na okolje. (Vir: Wikipedija)

Turistično promocijski in informacijski center Tržič
Trg svobode 18, 4290 Tržič
T 04 59 71 536, 051 627 057, E informacije@trzic.si
www.trzic.si